

De trappen van de Beurs

Trappen dienen niet enkel om een hoogte te overbruggen, zij vormen de plaats bij uitstek om gezien te worden, om zich boven het gewoel van de massa te plaatsen. Wie onderzoek doet naar het gebruik van de trappen van het Brussels Beursgebouw zal kunnen vaststellen dat bij elke betoging, van extreem links tot extreem rechts, gretig werd gebruik gemaakt van deze permanent aanwezige tribune. Welke vakbondsleider heeft niet vanaf die plaats de betogers toegesproken? Trappen geven de mogelijkheid om vanaf een bepaalde hoogte alles te overschouwen, gaat het nu om een betoging of een bijeenkomst na de aanslagen van 22 maart. Het plein voor de Beurs wordt gekozen omwille van de centrale ligging en vooral de trappen. Ik stelde mij de vraag waarom na de aanslagen niet werd gekozen voor de Grote Markt, toch een meer symbolische locatie dan het plein voor het Beursgebouw. De Grote Markt met het eeuwenoude stadhuis, het symbool van de gemeenschap wat iets meer is dan een Beursgebouw, toch het symbool van het kapitalisme. Vermoedelijk zijn de brede boulevard en de trappen die fungeren als tribune de verklaring.

Ik stelde mij na 22 maart vaak de vraag of de aanwezigen voor het Beursgebouw wel wisten wat de oorspronkelijke functie was van dit gebouw. De locatie bij uitstek om aandelen te kopen en verkopen, gedurende een eeuw veel aandelen vanuit onze kolonie Congo met alle financiële voordelen voor ons en blijvende ellende voor dit gebied in Afrika en dit tot op vandaag.

Dat wij onze democratie moeten verdedigen is een absolute noodzaak en dat wij in een multicultureel land en hoofdstad wonen is een realiteit. Onze democratie nu gaan promoten in een gebouw van het groot kapitaal is op zich reeds dubbelzinnig. Het idee om de Beurs om te toveren tot een "Huis van de Democratie" is ontstaan als gevolg van de grote volkstoeloop na de aanslagen in Brussel. Het begin van de herbestemming van het Beursgebouw ligt dus bij de moorddadige terroristen die in de metro en de luchthaven van Zaventem hebben toegeslagen. Het is niet omdat het rouwproces kon plaatsvinden vóór het Beursgebouw dat wij de herbestemming van dit monumentaal gebouw in relatie moeten brengen met dit intens moment. Het is niet denkbeeldig dat het plein in combinatie met het gebouw wordt ingezet als symbolen van onze democratie, waarvoor sommigen nu pleiten. Maar zal men de trappen dan verbieden bij extreem rechtse betogingen? Wij moeten beseffen dat de trappen van de Beurs behoren tot de publieke ruimte.

De laatste weken gaat het in Brussel onder andere over de herbestemming van het Beursgebouw tot de zogezegde "Biertempel". Ik

las met verwondering dat "de trappen moeten weer een uithangbord worden van onze democratie in actie". Ik heb de indruk dat men het woord "Biertempel" kiest om een herbestemmingsproject te kelderen en belachelijk te maken. Ik begrijp niet goed deze aversie, bier is toch meer dan zuipen. Het staat in relatie tot een lange inbedding in onze samenleving en in onze cultuur. Denk maar eens aan het ontstaan en de productie van de geuze en de kriek..... uniek in de wereld. Of de cultuur van onze trappisten, dit is toch wereldtop. Mogen wij daarop niet trots zijn zoals de Fransen en de Italianen op hun wijn? Of de Zwitsers op hun kaasproductie? Streekproducten krijgen een UNESCO bescherming en zijn meer dan louter commerciële producten.

Wij mogen trots zijn op onze biercultuur, of niet? Onze voeding heeft een grote culturele dimensie. Het is net of men in Bordeaux zou stellen dat een project betreffende wijncultuur een actie tegen de democratie zou betekenen. In plaats van een opzichtige nieuwbouw, zoals in Bordeaux, kiest Brussel voor een herbestemming van een indrukwekkend gebouw waar tot op heden nauwelijks iemand binnen kwam. Het openstellen van dit monument voor het groot publiek is een meerwaarde voor iedereen, of niet? De inhoud van de herbestemming moet op niveau zijn en met respect voor de rijke geschiedenis van het brouwen in al zijn facetten.

Nu met het argument aankomen dat de "beurs" van iedereen is vind ik persoonlijk een zeer laattijdige reactie. De beslissing en de wedstrijd zijn reeds lang geleden genomen en plotseling moet men volgens critici van richting veranderen. Wie het werk kent van het bureau Robbrecht en Daem moet toch toegeven dat vanuit groot respect wordt omgegaan met het patrimonium en een herinrichting van de ruimte. Volgens mij zijn er nog andere locaties die geschikt zijn om een concept van centrum voor "Brusselse cultuur". Daarover moet het gesprek gaan, de keuze van een geschikte locatie. Misschien is een combinatie met het Citroën project een mogelijkheid, in een wijk met veel nieuwe Belgen en het samengaan van kunst en cultuur. Dit heeft veel meer potenties dan het voormalig Beursgebouw.

Marc Dubois

Oktober 2017